

Vihreä liitto rp.

*Lausunto (vastaukset kyselylomakkeeseen) sote- ja maakuntalainsäädännön uudistamiseen.
Hyväksytty puoluehallituksen kokouksessa 21.10.2016.*

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaisaataavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

(Avotila)

Nopea ja laajamittainen palveluiden avaaminen valinnanvapauden piiriin vaikeuttaa hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamistavoitteen saavuttamista. Voidaan perustellusti olettaa, että terveydentilaltaan heikoimpien edellytykset tehdä oman tilanteensa kannalta oikeita valintoja on keskimääräistä heikompi. Uudenlaisen neuvonta- ja ohjausjärjestelmän rakentaminen monien eri tuottajien muodostamaan pirstaleiseen kenttään voi osoittautua vaikeaksi. Suurimittainen, kertaheitolla tapahtuva järjestelmämuutos on myös vaikeasti ohjattavissa ja hallittavissa ainakin ensimmäisinä vuosina.

Edellä mainittujen syiden takia laajasta valinnanvapaudesta tulisi luopua tai vähintäänkin pitäisi edetä varovaisesti, asteittain ja kokemuksia keräten ja niistä oppien.

On myös todennäköistä, että väestömäärältään pienimpien maakuntien edellytykset ylläpitää kattavia palveluita ovat riittämättömät. Tämä tekee alueellisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen vaikeaksi.

Suurilla kaupunkiseuduilla ja erityisesti paakaupunkiseudulla segregaatian uhka, vaikea asuntotilanne sekä maahanmuuttajataustaisen väestön suuri osuus synnyttävät haasteita, joihin vastaamiseen lakiehdotukset ja rahoitusmallit eivät anna riittävää tukea.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen ja etenkin palveluiden yhdenvertaisuuden kannalta on ongelmallista, jos palveluiden tuottajat keskittyvät vain suurempien kaupunkien ja kasvukeskusten ympärille ja maakunnan palvelulaitos hoitaa ne, jotka eivät esimerkiksi etäisyyden vuoksi ole aidon valinnanvapauden piirissä. Ongelma kärjistyy, jos palvelujen tuotanto keskittyy muutamille kansainvälisille terveysketjuille, jotka ostavat pienet ja paikalliset toimijat pois tai hinnoittelevat ne ulos markkinoilta. Vaikka jokaisen asiakkaan mukana siirtyy samanlainen korvaus, suurilla toimijoilla on mahdollisuus monipuolisemman palveluvalikoiman ja laajemman henkilöstön kautta toimia markkinoilla huomattavasti houkuttelevammin kuin pienillä toimijoilla.

Tarvitaan markkinoiden toimivuutta ja aidon kilpailun varmistamista valvontaan vahva toimija, joka pystyy puuttumaan oligopolistuvaan markkinakehitykseen.

2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

(Avotila)

Asiantuntija-arvioiden perusteella on todennäköistä, että ehdotetulla järjestelmällä 3 miljardin säästöjä ei tulla saavuttamaan. Pirstaleisen rakenteen ja järjestäjän ja tuottajan tiukan erottamisen johdosta palvelujärjestelmän johtaminen muodostuu vaikeaksi. Sekä hoitopolkujen rakentaminen että kustannuskehityksen hallinta tulee olemaan vaativaa.

Säästötavoitteen saavuttaminen saattaa merkitä myös palveluiden karsimista ja asiakasmaksujen korotuksia. Asiakkaan valinnanvapausmalli lisää byrokratiaa ja kustannuksia. Lisäksi maakuntahallinnon luominen luo lisää kustannuksia etenkin alkuvaiheessa.

Uudistuksessa tulisikin edetä alkuperäisen suunnitelman mukaan, jossa ensin toteutetaan palveluiden täysi integraatio, sitten monikanavaisen rahoitusjärjestelmän purkaminen ja vasta lopuksi arvioidaan asteittain valinnanvapauden lisäämistä järjestelmään.

Edellä mainitun johdosta laajasta valinnanvapaudesta tulisi luopua tai vähintäänkin pitäisi edetä varovaisesti, asteittain ja kokemuksista keräten ja niistä oppien.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

(Avotila)

Maakuntavaltuuston valitseminen suorilla vaaleilla ja ilman sisäisiä vaalipiirejä on hyvä ratkaisu. Demokratian kannalta on kuitenkin huolestuttavaa, että maakunnan todellinen itsehallinto on jäämässä varsin kapeaksi. Lainsäädäntö ja valtion tiukka taloudellinen ja toiminnallinen ohjaus rajaavat maakunnan päätösvaltaa toimintojensa organisoimisesta ja toteuttamisesta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen ja tuottamisen tiukka erottaminen aiheuttaa myös vakavan uhan demokratian toteutumiselle. Sote-järjestämisestä vastaa maakuntavaltuusto, jolla tulee väkisinkin olemaan melko ohut hallinnollinen organisaatio tukena. Sen sijaan maakunnan palvelulaitos tulee olemaan iso ja voimakas toimija, jossa on myös vahvaa ammatillista osaamista. On mahdollista ja jopa todennäköistä, että tuotannon tehokas ohjaaminen järjestäjän eli valtuuston toimesta osoittautuu hankalaksi ja osin mahdottomaksi. Häntä alkaa heiluttaa koiraa. Lisäksi julkisten palveluiden yhtiöittämisvelvollisuus heikentää valtuuston otetta tuotannon ohjaamisessa.

Näiden riskien torjumiseksi olisi parasta luopua järjestäjän ja tuottajan tiukasta erottamisesta: palvelulaitoksen (tuottaja) olisi luontevaa kuulua samaan organisaatioon kuin maakuntavaltuusto, -hallitus ja -johtaja (järjestäjä).

Asukasdemokratian toteutumiseksi lakiehdotuksessa on yleisluontoisia velvoitteita sekä melko kattava listaus asukasvaikuttamisen eri keinoista. Velvoittavuutta tulisi lisätä, jotta asukasvaikuttaminen ei voisi missään maakunnassa jäädä kuolleeksi kirjaimiksi.

Kysymyksiä maakuntalaista

4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Hallinnon järjestämisen kannalta kysymyksiä herättää se, että maakunnan tehtävät eivät muodosta selkeästi hahmottuvaa kokonaisuutta. Valittu maakuntajako on epätarkoituksenmukainen, koska osa maakunnista on liian pieniä pystyäkseen hoitamaan maakunnalle osoitettuja tehtäviä. Maakuntien suuret kokoerot vaikeuttavat asiaa, koska periaatteessa saman sääntelyn pitäisi toimia alle 80 000 asukkaan ja toisaalta yli 1,5 miljoonan asukaan maakunnassa.

Talouden järjestämisen osalta on tärkeää, että maakunnan verotusoikeuden käyttöönottoa valmistellaan ripeästi, sillä käytännössä pelkän valtionrahoituksen varassa toimivan maakunnan itsehallinto jää kapeaksi.
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Tehtäväkokonaisuus on pääosin hyväksyttävissä, joskaan se ei muodosta helposti hahmottuvaa kokonaisuutta. Vesien- ja merenhoitoon sekä tulvasuojeluun liittyviä tehtäviä ei tulisi säätää maakuntien vastuulle. Näillä tehtävillä on sekä ylimaakunnallisia että osin kansainvälisiä ja EU-oikeudellisiakin ulottuvuuksia, minkä johdosta ne kuuluisivat valtakunnallisen toimivallan omaavan viraston tehtäviksi.
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Asukasdemokratian toteutumiseksi lakiehdotuksessa on yleisluontoisia velvoitteita sekä melko kattava listaus asukasvaikuttamisen eri

keinoista. Velvoittavuutta tulisi lisätä, jotta asukasvaikuttaminen ei voisi missään maakunnassa jäädä kuolleeksi kirjaimeksi. Sote-palveluiden osalta on ilmeisenä vaarana lähidemokratian heikkeneminen.

- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila) X Ehdotuksen mukaan palvelulaitos vastaisi maakunnan omasta sote-palveluiden tuotannosta siltä osin kuin palvelut eivät ole valinnanvapauden piirissä. Myös palvelukatveiden ehkäiseminen kuuluisi palvelulaitoksen vastuisiin. Palvelulaitos toimisi tuottajana, ja se olisi tiukasti erotettu järjestäjästä. Näin ollen kyseessä on tilaaja-tuottaja-malli. Esitettyssä mallissa on suuri vaara, että henkilöstöltään ja budjetiltaan hyvin suureksi muodostuva palvelulaitos on vaikeasti ohjattavissa ja se saattaa alkaa elää omaa elämäänsä poliittisen päätöksenteon linjauksista piittaamatta. Lisäksi palvelulaitos perustaisi yhtiöitä, jotka olisivat vielä heikommin maakuntavaltuuston ohjattavissa. Valtuustolla olisi käytössään vain omistajaohjauksen keinot ja nekin ylimääräisen portaan eli palvelulaitoksen kautta. Kuntakentässä tilaaja-tuottaja-mallista saadut kokemukset eivät ole rohkaisevia.
- e. ei kantaa (avotila)

8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Ehdotuksen mukaan maakunnan rahoituksesta vastaa asiakasmaksuja lukuun ottamatta kokonaan valtio ja lisäksi maakunnan lainanottoa rajoitetaan vain lyhytaikaisiin lainoihin. Maakunnan taloudellinen liikkumavara rajoittuu näin ollen lähes olemattomiin, varsinkin kun valtionrahoitukseen ollaan asettamassa leikkuria, joka johtaisi tavoiteltuihin 3 miljardin kustannuskehityssäästöihin vuoteen 2029 mennessä. Tämä on itsehallinnon kannalta ongelmallista. Sosiaali- ja terveystalouden osalta malli johtanee tällaisenaan voimakkaasti supistuviin palveluihin ja/tai kohoaviin asiakasmaksuihin.

- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista:

10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?
- a. kyllä (avotila) X
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?
- a. kyllä (avotila) X Yhteistyöalueilla on tarpeen sopia työnjaosta varsinkin vaativampien palveluiden ja yliopistosairaaloiden (ml. lääkärinkoulutuksen harjoittelujaksojen järjestäminen) osalta, jotta välttytään kilpavarustelulta ja toisaalta palvelukatveilta. Siksi sopimuksen on syytä olla sitova.
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)

12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden

toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Tuotantojärjestelmästä on syntymässä monimutkainen ja pirstaleinen kokonaisuus, mikä tekee palveluintegraation käytännön toteutuksen hyvin vaikeaksi. Vahva ja täydellinen integraatio on keskeinen keino sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttamisessa.
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila) X Valtion ohjaus on tarpeen, jotta pystytään takaamaan palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu eri puolilla maata.
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila) X Järjestämisen ja tuottamisen tiukka erottaminen toisistaan tekee järjestelmästä vaikeasti hallittavan ja ohjattavan. Lisäksi valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden yhtiöittämisvelvollisuus heikentää ohjattavuutta edelleen, kun ohjaus voi perustua vain sopimuksiin ja omistajaohjaukseen.
- e. ei kantaa (avotila)

15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä

kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila) X Yhtiöiden perustaminen ja niiden hallinnointi on suuritöinen kokonaisuus ja ohjattavuus jää heikoksi. Tasavertainen kilpailuasetelma olisi toteutettavissa tilinpito- ja raportointisäädöksillä. Kuntien on voitava halutessaan perustaa sote-palveluita tuottavia yhtiöitä. Kaikkien julkisen rahoituksen varassa sote-palveluita tuottavien yhtiöiden on oltava julkisuuslain piirissä vastaavalla tavalla kuin kunnan palvelutoiminnat nykyään.
- e. ei kantaa (avotila)

16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Valinnanvapauslain puuttuminen lausuntoaineistosta on vakava asia. Uudistuksen kokonaisuuden arviointi on kohtuuttoman vaikeaa, kun yksi keskeinen osa uudistuksesta on vielä hämärän peitossa. Valinnanvapauden toteutusmallit voivat olla hyvin erilaisia, ja mallin valinnalla on olennaisia vaikutuksia koko järjestelmän toimivuuteen, palveluiden saatavuuteen ja kustannusten hallintaan. Palvelulupauksen merkitys, sisältö ja velvoittavuus jää epäselväksi. Vaikutusarviot ovat hieman ohuet ja erityisesti lapsi- ja sukupuolivaikutusten arviointiin on keskityttävä. Opiskelijaterveydenhuolto tulisi laajentaa koskemaan myös ammattikorkeakouluopiskelijoita. Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto tulee järjestää YTHS:n kautta ainakin niin kauan, kunnes on selvillä, mitä rahoituksen monikanavaisuuden purku merkitsee palveluiden tuottamisen kannalta.

Kysymyksiä voimaannolaista:

17. & 18 *Kysymys vain kunnille:*

19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaannolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittäväällä tavalla?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila) X
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

20. **Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?**

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila) X Tukipalveluhenkilöstön osalta kunnissa joudutaan käymään läpi hankalia ja tulkinnanvaraisia tilanteita.
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

21. **Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?**

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila) X Kuntien omistukseen jäävien sote-tilojen vuokrasopimusten pitää olla riittävän pitkiä. On myös varmistettava, etteivät mahdollisesti tyhjilleen jäävät sote-kiinteistöt kaada minkään kunnan taloutta.
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

22. **Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?**

(avotila)

23. **Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?**

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Veroprosenttien pakollinen alentaminen tasamäärällä kasvattaa kuntien välisiä suhteellisia verotuksen eroja kohtuuttomiksi.

Veroprosenttirajoitteet saattavat myös aiheuttaa veronkorotuksiin piikin vuonna 2018. Lisäksi ratkaisu on kuntien itsehallintoa rajoittava.

- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

- a. kyllä (avotila)
- b. ei (avotila) X Koko yhtiöittämisspakon tarpeellisuutta tulisi vielä harkita. Asiaan on vaikea ottaa kantaa tässä vaiheessa, kun valinnanvapauslain sisältö ei ole tiedossa. Mitä laajempaa palveluvalikoimaa yhtiöittämisspakko tarkoittaa sitä pitempi siirtymäajan on oltava. Laajamittainen yhtiöittäminen on iso hallinnollinen ponnistus maakunnalle.
- c. ei kantaa (avotila)

25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Maakunnilla olisi oltava oma verotusoikeus, jota pitääkin valmistella ripeästi. Esitettyssä muodossa rahoitusmalli on sellainen, ettei se millään lailla tue maakuntien itsehallinnollista asemaa. Hyvänä puolena mallissa on se, että kaikki rahoitus kulkee maakunnan kautta, joten kannusteta osaoptimointiin tai kustannusten vyörytykseen toisille maksajille ei muodostu.
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua

rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- a) kyllä (avotila)
- b) kyllä pääosin (avotila)
- c) ei pääosin (avotila) X Maakuntien taloudellinen liikkumavara muodostuu vähäiseksi, ja rahoitusaseman heikkeneminen voi johtaa merkittäviin palveluiden leikkaamisiin ja/tai asiakasmaksujen korotuksiin. Voimavaroiltaan pienimmät maakunnat voivat ajautua vaikeuksiin nopeasti.
- d) ei (avotila)
- e) ei kantaa (avotila)

28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila) X
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotilaa)

29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27–28 §) riittävä?

- a. kyllä (avotila) X
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Kysymykset muista lakiluonnoksista

Maakuntajakolaki

31. **Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)**

- a. kyllä (avotila) X
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

32. **Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.**

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

33. **Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?**

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila) X Uudistus merkitsee kuntien asemaan suurta muutosta, ja kuntakohtaisia vaikutuksia on tässä vaiheessa hyvin vaikea arvioida. Muutos saattaa aiheuttaa monien kuntien taloustilanteen kriisiytymisen.
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

34. **Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?**

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila) X Valtionosuuskriteerit eivät tunnista kasvukuntien ongelmia: tulovirrasta jää uudistuksen jälkeen puolet pois ja velat jäävät entiselleen, jolloin kasvukuntien kyky rahoittaa laajenevia palveluita ja niiden vaatimaa infraa jää heikoksi. Vieraskielisten väestöosuuden painoarvon pitäisi olla suurempi.
- d. ei (avotila)

- e. ei kantaa (avotila)
35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtiosuuskokonaisuudesta. Valtiosuuskokonaisuudesta tulee entistäkin vaikeaselkoisempi, ja uudistuksen vaikutus kuntien rahoitusasemaan voi vaihdella kuntien välillä merkittävästi.

Verotus

36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- a. kyllä (avotila) X
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Henkilöstö ja eläkkeet

38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila) X
 - b. kyllä pääosin (avotila)
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)
- 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?**
- a. kyllä (avotila)
 - b. kyllä pääosin (avotila) X
 - c. ei pääosin (avotila)
 - d. ei (avotila)
 - e. ei kantaa (avotila)

40. **Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.**

Uudistuksen vaikutukset

41. **Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?**

Avotila

42. **Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?**

Avotila

Uudistuksen tuki

43. **Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen?**

- a. sote-integraatio
- b. talous
- c. hallinto ja johtaminen
- d. omaisuusjärjestelyt
- e. tietohallinto ja ICT
- f. viestintä ja osallisuus
- g. henkilöstösiirrot
- h. palvelutarpeen arviointi, tilaaminen
- i. muuta, mitä?

Muut kysymykset

44. **Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.**

45. **Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.**